

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundißimi Doctoris de Auxilio gratiæ
medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum &
Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

2. Adiutorium pure sufficiens ad gratiam: naturae pertinet: lapsorum
reparationi inutile & perniciosum, in quo sita sit laesio liberi arbitrij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPUT SECUNDUM.

Adjutorium purè sufficiens ad gratiam naturæ pertinet: Lapsorum reparationi inutile & perniciosum. In quo sita sit lesio liberi arbitrij.

VIDIT enim perspicaciter, adjutorium sufficiens, præcipue prout à recentioribus explicari solet, non tam ad gratiam, qua proprie nunc gratia vocatur, quam ad naturam pertinere, quamvis & natura sit quædam gratia. Quid enim magis ad natura pertinet, juxta principia recentiorum, quam quod ita natura consertum arcteque junctum est, ut ei auferri non possit, quin liberas naturalis creature rationalis auferatur? Confidenter enim aliqui pronuntiant, quod Deus non solum neminem desitiat auxilio sufficienti & necessario, cum quo integræ maneat voluntatis libertas, sed neque posse illud auferre, quocto ratio non perturbatur & sufficienter adseritur. Nam si alterum horum contingat, nec libera manet mortaliter, nec culpa illi imputatur. Cum quo non pauci Scholastici concilantur. Putant enim communiter non posse sufficiens adjutorium subtrahi, nisi veficit. limus dicere actum securum non esse peccatum, vel Deum jubere impossibilia, vel Suarez lib. 3: nos peccare in eo quod præstare non possumus. Vedit igitur Augustinus hujusmodi auxilium potius ad naturæ rationalis institutionem, quam ad reparacionis gratiam esse referendum. Vnde etiam de Angelis & primis hominibus ferè simili consideratione dixit: si autem hec adjutorium (cum quo possent perseverare si vellent) vel Angelis vel homini, cum primum facti sunt defuisse, quoniam non talis natura facta erat ut sine divino adjutorio posset manere si vellit, non itaque sua culpa cecidissent. Adjutorium quippe defuisse, sine quo manere non possent. Hoc autem esse auxilium sufficiens, ex ipso nomine manifestum est. Quid est enim adjutorium cum quo quis possit permanere si velit, nisi id cum quo suffici permanenti si velit. Itaque tale adjutorium, sicut & ipsi natura, preambulum quoddam est ad verum gratia medicinalis adjutorium, per quod, non, posse stare vel permanere, sed ipsum velle largiendū est. Hæc ergo quia videt Augustinus, idē nunquam amplius istius adjutorij tanquam reparatorijs post casum hominis meminit. Nimirum vidit consequenter Augustinus, hoc adjutorij genus jam esse propterea inutile lapsorum reparationi vel operationibus, etiam ad sexcentos sufficiencia gradus augeretur: inquit vero alibi non posse post lapsum, nisi, majori hallucinatione quam Pelagioli sublatto originali peccato, naturæ vires illas esse fateamur. Quod quamvis alibi, nisi fallor, utcumque diximus, nihil tamen tecat, & hic paulò uberior exponere. Pelagioli enim suis contentanci principijs, ideo A gratiam Christi hominibus adulis ad operandum negabant esse necessariam, quod nihil in eis esset peccando vitiatum, prout apud Augustinum libro de natura & gratia fuisus exponitur. Quid enim est opus gratiae medicina, ubi nullius morbi languor est? Tantæ namque vires deceat hominem, quando est sine vitio creatus, tantæque fuerunt ei collatae ex creationis & libertatis primæ beneficio, ut bene vivere posset si veller, assistente sufficiente Dei adjutorio; nec opus esset, ut ei Deus per gratiam ipsum velle largiretur. Recentiores autem longè deterioris philosophantur. Credunt enim hominem jam esse peccato vitiatum, & concupiscentiam esse à diabolo tanquam vulnus inflictam, & cùm plaga non obstante, tantas ei vires tribuant, ut & vulneratus & ex vulnere graviter ægrotus idem possit, quod sanus poruit. Quod nemo sanæ mentis statuere potest, nisi hoc ipso semetipsum interimat, viresque arbitrij illas esse decernat. Nam sive adjutorium istud sufficiens dederis si ve negaveris ad lapsi hominis voluntatem perinde omnino sele habet. Est enim illus naturæ, ut sine illo non possit arbitrium operari, ideoque necessitas ejus, nullam convincat inflictam esse voluntati ægritudinem, sed naturalem tantum adeste creature rationis infirmitatem, quæ talis est fortassis nec nec Deus ipse possit auferre. Est enim creature ex nihilo producere naturæ, ut sine sufficienti Dei adjutorio omnino non possit operari bonum, juxta illud Augustini, quod sufficiens primi hominis & Angelorum adjutorium alserit: Liberum arbitrium ad malum sufficit, ad bonum verobim est, nisi adveniat omnipotenti bono. Ex quo consequitur illud adjutorium sufficiens, quod etiam integerim s viribus voluntatis consentaneum ac necessarium est, nullam omnino afftere vulneri concupiscentia sanitatem, quamvis vel perpetuo adeste, vel peccato perditum, Christi cruce reditū esse ponenter. Ita quippe se ad voluntatem haber respectu operationis bonæ, quemadmodum adjutorium alimenti, hoc est cibi & potus, sine quibus non potest natura mortalis vivere, vel adjutorium lucis, sine quo non possunt oculi cernere. Etenim talium a litoriorum necessitas, non arguit ullam in homine ad vivendum vel in oculis ad videndum irrecepisse ægritudinem, sed imbecillitatem naturæ mortali atque oculis concretam; ut potest quæ sanissima quoque & robustissima talibus adminiculis opus habent. Vnde si propter delictum aliquod homo

Liberum arbitrium ad malum sufficit, ad bonum verobim est, nisi adveniat omni potenti bono. Ex quo conseq

ut. lib. iii.

op. 11

homo luminis vel alimenti privatione ita plecteretur, ut nullā humanā potestate rectificari possent, nequam hoc argueret valitudinem santis esse lēsum, vel oculos ejus vitiosos, quemadmodum ex vulnerē, ægritudine, cecitate, lippinudine contingit; sed illis integrernis persistentibus, naturalia externaque quedam subsidia tantum esse subtrahit. Nec si quis venire, velut medicus qui alimentum lucemque restituere, ille valetudinem aut vires corporis aut oculorum sanasse dicere. Ita profectō, si nihil aliud, quantum ad adjutoria, peccato actum est, quam quod Deus offensus subtraxerit stirpi peccatrici, illud precedens gratiae adjutoriū, inepissimē dicere tur hominis naturam esse viuātā in firmatum q̄ voluntatis arbitrium; inepissimē pariter dicere tur Christus hominem sanasse, si dominaxat illud idem sufficiens, quo gaudebat, adjutorium reddidiſſer. Et vice versa, si illud redditum est homini, & cum ille iterū operari potest, quemadmodum olim sanus & robustus potuit, ut videat cum eo posse sen sufficiat bonum facere si nō sit, quis non vider arbitrium voluntatis non esse peccato vulneratum, vel infirmatum, vel agrotum? Nemo enim dixerit, idcirco hominem agrotum esse, vel cœcum, quia sine alimento non potest vivere, vel fine luce cernere. Sicut igitur homini ægrotanti non sufficit alimentum robustorum tollere, vel cœco lumen, quibus redditis nihil omnino ad operationes vita & visionis adjuvabitur, sed opus est, alterius rationis adjutorio, quod medicinam vocant, ut lēsa temperatura reddatur, vires labefacta reparentur, succus redeat, humores vitiosi purgentur aut restinguantur; ita nullius momenti est ad efficiendas operationes bonas, istius adjutorij sufficiens restitutio, quo præsente non minus intrinsecus erit æger & imbecillus, atque ante illo absente fuit. Opus est enim gratia medicinæ, que id restituat atque suppleat aut roboret, quod propriè in voluntatis arbitrio lēsum est. Nam quemadmodum cibus & lumen non sunt propriè lēsatū virium, sed sanarum adjutoria, non enim reparant id quod lēsum, sed juvant id quod adhuc sanum est; ita sufficiens istud adjutorium, quod dat homini posse si velit, hoc est, quod tribuit potestatem operandi, si illo adjutorio uti velit, non est adjutorium lēse voluntatis, sed si eo voluntas uteretur, hoc ab ea fieret quantum adhuc sana est. Nam ut lēſio valitudinis & oculorum sit per ablationem aut violationem alicujus quod internum est, & per alimentum lucemque redditam non restituatur nec attingitur; ita voluntatis lēſio in eo ipso sita est, quod adjutorio sufficiens deest, hoc est, quod neque per illud sulatum tollitur, nec per illud redditum restitui-

tur. Cum enim sufficiens adjutorij natura sit, dare ipsum operari posse si velis, & in eo sit sita voluntatis integritas tali adjutorio consentanea, ut cum eo possit operari si velit, quemadmodum ex Adami libertate & adjutorio patuit; lēſio seu vulnus voluntatis ipsum illum volendi nutum voluntatis insitum est, ad quem pertingere poterit contrarie concupiscentiae deorsum retrahente ac deprimente non potest. Hoc enim utei reddatur, non habet natura gratiae sufficiens, prout omnes etiam recentiores conficiuntur, cum in hoc ipso precise constituta sit, ut det nudum posse si velis. Hoc ergo per aliam gratiam reddi debet, cuius videlicet natura sit, non tantum dare dormientem quandam seu indifferente ad usum & non usum sui, potestarem, sed etiam voluntatem: hoc est non tantum posse, sed velle. Numrum non tantum afferre debet assistentiam quandam per modum alimenti & lucis quæ non efficiunt, ut vivat & videat etiam sanissimus, nisi velit, & nisi illa ipso nutu volendi ad opus rapiat; sed illum ipsum languorem sanare debet, quo voluntas à volendo revocatur, languentiq; voluntati ipsum volendi nutum restituere. Hoc est autem proprium medicinalis gratia Salyatoris beneficium, cuius natura est, non tantum dare posse si volens, quod olim in Adamo & Angelis primæ Lib. de Corr. & grat. c. 11. conditionis ac sufficiens adjutorii fuit, sed simul cum potestate velle quod possumus, ut præclarissimè Augustinus docet. Nam gratiae medicinalis Christi proprium est efficiere, ut aliam quamcumque gratiam sive habitualem sive sufficiem, utiliter habeamus; quo modo nisi habeatur, semper noxia est, quia ad hoc conductit ut damnabilis delinquimus: Tunc autem uile est velle cum possumus, & Lib. de grat. tunc uile est posse cum volumus. Nam quid pro- & lib. arbit. possimus volumus? Quibus verbis divina luce fulgentibus Augustinus elegantissimè & solidissimè necessitatem gratia medicinalis & inutilitatem sufficiens afferuit. Quid si lapis hominibus est inutilis, profectō hoc ipso & pernicioſus est. Et verò quid homini misero pernicioſius, quam illa gratia abundare qua nemo unquam, facientibus etiam Scholasticis, nisi maiorem damnationē affectus est? Hoc ipso quippe unusquisque damnabilior est, quomagis sufficiens gratia abundavit. Nemo enim unquam sufficiens gratiā usus est, aut uitur, aut uetur in eternum: qui mitius profectō punietur, si tali auxilio caruisset, quo Deus neminem vel damnatorum, vel salvandorum usurum esse prescivit. Quia in re non jam effusa Dei bonitas, ad quam deprædicādum istud adjutorium non satis discretè excogitatum est, sed summa potius severitas ejus appetet,